

Wyrok z dnia 6 września 2000 r.

II UKN 699/99

Studia doktoranckie prowadzone przez szkołę wyższą są nauką w szkole w rozumieniu art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), a więc w przypadku ich podjęcia absolwent szkoły wyższej zachowuje prawo do renty rodzinnej, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Beata Gudowska, Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 września 2000 r. sprawy z wniosku Natalii B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w P. o rentę rodzinną, na skutek kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 września 1999 r.[...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok, poprzedzający go wyrok Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 1 marca 1999 r. [...] oraz decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w P. z dnia 19 października 1998 r. [...] i przyznał wnioskodawczynie rentę rodzinną za okres od 1 października 1998 r. do 30 września 1999 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 11 każdego następującego po sobie miesiąca, poczynając od października 1998 r.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 1 marca 1999 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu oddalił odwołanie wnioskodawczynie Natalii B. urodzonej 1 października 1974 r. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w P. z dnia 19 października 1998 r. odmawiającej przyznawania nadal renty rodzinnej od dnia 1 października 1998 r., stwierdzając, że wnioskodawczynie ukończyła studia wyższe, a kontynuowanie nauki i podjęcie studiów doktoranckich, nie daje podstawy do przedłużenia prawa do renty rodzinnej do osiągnięcia 25 lat życia. W uzasadnie-

niu Sąd powołał się na treść art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Stanowisko to podzielił Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazując, że celem renty rodzinnej jest dostarczanie środków utrzymania tym dzieciom zmarłego pracownika, które w związku z kształceniem się w szkole nie wykonują pracy, mogącej być źródłem utrzymania. Podjęcie studiów doktoranckich nie może być uznane za kontynuowanie nauki na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, co czyni trafnym stanowisko Sądu pierwszej instancji (wyrok z dnia 7 września 1999 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją wnioskodawczyni i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 39 ust. 1 pkt 2 oraz niewłaściwe zastosowanie art. 39 ust. 2 ustawy o z.e.p., wniosła o jego zmianę i przyznanie w dalszym ciągu renty rodzinnej za zamknięty okres od 1 października 1998 r. do 30 września 1999 r. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 każdego miesiąca.

W ocenie skarżącej podjęcie studiów doktoranckich winno być traktowane jako okres nauki, to zaś uzasadnia dalszą wypłatę renty rodzinnej stosownie do art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o z.e.p.

Sąd Najwyższy rozważył co następuje:

Jest poza sporem, że wnioskodawczyni po ukończeniu studiów wyższych na Wydziale Prawa Uniwersytetu P., została od dnia 1 października 1998 r. słuchaczem 4-letniego stacjonarnego Studium Doktoranckiego na tym Wydziale. Na studia doktoranckie prowadzone w uczelni, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.), mogą być przyjęte osoby odpowiadające warunkom określonym w art. 10 ust. 1 pkt 1 albo ust. 3 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych (Dz.U. Nr 65, poz. 386), a więc posiadające tytuł magistra lub w drodze wyjątku osoby, które ukończyły studia zawodowe, jeżeli osiągnęły rezultaty świadczące o szczególnych uzdolnieniach do pracy naukowej. Z powyższego niewątpliwie wynika, że studia doktoranckie służą pogłębianiu wiedzy uzyskanej w czasie studiów i uzyskaniu wyższych kwalifikacji. Te ogólne uwagi należy odnieść do renty rodzinnej, a więc świadczenia, którego, co trafnie wskazał Sąd Apelacyjny powołując wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 1996 r., II UR 4/96 (OSNAPiUS 1996 nr 20, poz. 311), zasadniczym celem jest dostarczanie środków utrzymania tym dzieciom pracownika

(rencisty), które w związku z nauką w szkole nie wykonują pracy. Renta rodzinna przysługuje dzieciom własnym do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia (art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o z.e.p.). Zasadą, w przypadku nauki w szkole, jest więc wypłacanie tego świadczenia do ukończenia 25 lat życia, z możliwością jego przedłużenia na warunkach przewidzianych w art. 39 ust. 2 ustawy, które w okolicznościach niniejszej sprawy nie mają znaczenia. Nie może budzić wątpliwości, że studia doktoranckie są nauką w szkole w rozumieniu wskazanego przepisu - art. 39 ust 1 pkt 2 ustawy - a więc w przypadku ich podjęcia, absolwent szkoły wyższej zachowuje prawo do renty rodzinnej, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Odmienne stanowisko zajęte w zaskarżonym wyroku nie jest uprawnione.

W tym stanie rzeczy skoro w sprawie doszło jedynie do naruszenia przepisów prawa materialnego (błędna wykładnia art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o z.e.p.), Sąd Najwyższy orzekł co do istoty sprawy, przyznając wnioskodawczyni dochodzoną rentę rodzinną za zamknięty okres od dnia jej wstrzymania do chwili ukończenia przez nią 25 lat życia na podstawie art. 393¹⁵ KPC.

=====